

Meditator :

Hitler 25 pontja

2.

3. *„Követeljük, hogy területeket és gyarmatokat kapjunk, népünket élelmezhesük és hogy népfellegünket letelepíthessük“*

E követelés még abban az esetben is, ha tekintetbe vesszük a németek nagymértékben való szaporodását, amely esetben ez a kívánság jogosnak tetszik, nehezen valósítható meg. Ezt más népek is ugyanúgy követelhetnék és az összeütközés elkerülhetetlen lenne. Hugenberg a londoni világgazdasági konferencián felvetette ezt a kérdést. Hugenberg azóta nem tagja már a német kormánynak . . . És amióta győzött a nemzeti szocializmus s ezzel a vezetők felelősek az egész német birodalmmal és a külfölddel szemben, nem igen hangzott el ez a kívánság. Legalább is olyan formában nem, hogy annak külpolitikai jelentőséget kellene tulajdonítani. Ez a hallgatás meg érthetőbb, mikor arra gondolunk, hogy Hitler nem utasítja el a francia-német együttműködés tervét, és hogy a gyarmati kérdésbe ugyancsak beleszól Anglia is, egészen eltekintve attól, hogy a fasiszta Olaszország érdekei sem egyeznek ebben a pontban a nemzeti-szocialista Németországgal. Az okos politika pedig azt diktálja, hogy Németországnak, akármilyen nagy erőt is képviselnek a német tömegek, mégis csak jóba kell lennie a nagy hatalmakkal. Természetes azonban, hogy ennek a pontnak a megszövegezésénél a nemzeti-szocializmus ideológusai nemcsak a gyarmatokra gondoltak, hanem a szemük előtt lebegett a Saarvidék és Elzász-Lotharingia kérdése is. Főleg Elzászra gondolhattak, hiszen ez a terület az Erisalma a francia és német nép között már évszázadok óta. A ma már erősen lehangolt nemzeti szocializmus, amely egyre jobban leveti revolucionárius gyermekcipőit, Elzászról nem igen beszél . . . Sőt a Saarvidéken is jobban szeretnék a megegyezőést Franciaországgal, mint a népszavazást.

Ebben a pontban az élet kiméletlenül rácafoltt az elméletre. Megmutatta, hogy akármilyen erős legyen is Németország befelé, akármilyen erősen óhajtja is, hogy a nemzeti-szocialista program minél maradéktalanabban valósuljon meg, mégis tisztelnie kell más országok jogát és nagyon is figyelembe kell vennie az adott helyzetet és a politikai erőviszonyokat.

4. *„Csak néptárs lehet állampolgár. Néptárs az lehet, aki német vérből származik, tekintet nélkül a vallásra. Ezért zsidó nem lehet néptárs. „*

5. „Aki nem állampolgár, az csupán vendégként éljen Németországban és idegen-törvényhozás alatt álljon..”

A két pont mint látjuk, szervesen összefügg. Együtt olyan pontokhoz érkeztünk, amelyeket azonnal és alaposan végrehajtottak. Legalább is azt ami belőlük a zsidókra vonatkozik.—Ha ezt a két pontot alaposan akarnók analizálni, úgy ki kellene térnünk a zsidókérdésre. Ez nagyon messze vezetne, célhoz pedig nem érnénk. Meg kell elégednünk azzal a megállapítással, hogy a zsidókérdés érzelmi kérdés. Ha nem volna az, alig lehetne megérteni miért lett ez Németországban annyira alapvető probléma, ahol a 65.000.000 német közt csak 6-700.000 zsidó van, tehát a lakosságnak valóban kis töredéke. Azt el kell ismerni, hogy a zsidóság nagyobb arányban vesz részt mindenben mint ahogy az számának megfelelően, de még akkor sem teljesen érthető, hogy ez a kérdés miért nyert ekkora jelentőséget.

Ami az idegen törvénykönyvet illeti, annak meghozatala nem nagyon valószínű, már csak az idegenforgalom miatt is. Egyébként sem hihető, hogy erre a kevésbé fontos kérdésre időt vesztegetnének akkor, amikor sokkal nagyobb horderejű kérdések várnak megoldásra. Arra azonban számítani lehet, hogy ha törvénnyel nem is, de rendeletekkel szabályozzák, az árják és a zsidók viszonyát. Itt természetesen csak a német zsidókról lehet szó, mivel a külföldi zsidókat megvédi az az állam, amelynek polgárai. Így lassanként Németországnak kétféle állampolgára lesz. Elsőrendű és másodrendű. Árják és nem árják. Hogy a másodrendűség milyen arányú lesz és milyen jogoktól fosztja meg a nem-árjakat, azt előre nem lehet megmondani. A nemzeti szocializmus uralma Németországban még nem kristályosodott ki, mert egy év ilyen körülmények között nagyon rövid idő. Egyébként ez olyan kérdés, amit nem igen lehet a sok ellentétes híradás alapján eldönteni, de még személyes tanulmányozás alapján is aligha. Néhány év múlva bizonyára látni lehet majd, hogy meddig terjed a német antiszemitizmus, amely addigra ha nem is szűnik meg, de mindenesetre megkapja szilárd kereteit, ami a szenvedő fél számára mindenképpen valamelyes jogbiztonságot ad. Annyi bizonyos, hogy a zsidóknak nincs elsőrendű helyzetük Németországban, de a rémhírek valószínűleg erősen túlzottak, és azokat fenntartással kell fogadni.

6. „Csak állampolgárnak lehet ahhoz joga, hogy az állam vezetésében és a törvény-hozásban részt vegyen. Ezért azt követeljük, hogy közhivatalt, legyen ez bármilyen, akár községi, kizárólag csak állampolgár viselhesen. Küzdünk a korrumpáló parlamentáris gazdálkodás ellen, ahol a helyeket pártérdek szerint töltik be, tekintet nélkül a jellemére és a képességekre..”

Az első bekezdés még az előző ponthoz tartozik. Mivel azonban a nemzeti szocialista sajtó nem győzi eléggé hangsúlyozni, hogy Németországban a tekintély elve uralkodik, ezért a törvényekről szóló intézkedés különösen hat. Egyébként ez a bekezdés érthető és nem mond semmi olyasmit, ami ne következne logikusan az előző pontokból is amelyeket csak erősít és hangsúlyoz.

Ami a parlamentarizmust illeti, sokat lehetne vitatkozni, hogy

mi a parlamentarizmus előnye vagy hátránya. Napjainkban a hátrányok jobban kitűntek, mint az előnyök és ez az oka annak, hogy a tekintély elve a népuralom elvét mindinkább háttérbe szorítja. Mint már a bevezetésben is említettem, hogy a hiperdemokráciához képest hátramegyünk. Azonban a világháború rombolásai szinte szokottá teszik, hogy legalább is forma szerint, újra kezdjük a dolgokat, még akkor is ha a tartalom új és nem is nagyon illik bele a régi keretbe. A parlamentarizmus elleni harcban Hitler teljes győzeimet aratott. A jelenlegi német parlament csak helyeselhet, de önálló hatásköre nincs. *Addig, amíg Hitler személyének ereje és a megoldandó nagy feladatok súlya erősen összefogja a németeket, nem is kell félni attól, hogy ez a helyzet káros lesz. Nem kell attól tartani, hogy a széles tömegek kikapcsolása a közéletből és politikai kiskorúsítása esetleg elégedetlenkedést és ezáltal valamilyen belső zavart támasztana. Ma a „non numerantur sed ponderantur elve” érvényesül. Némileg jogosan is, mert a nagy tömegekben az egyén ma teljesen elvész, ha némelyek esetleg a tömegben meggondolják is a dolgokat, számuk annyira elenyésző, hogy erre nézni nem igen lehet. Azt hiszem, hogy ez a világháború következménye. A háborús időkben az emberek megsokták, hogy gondolkodás nélkül menjenek bizonyos irányban, a háború utáni zavaros és gyorsan változó helyzet pedig ingadozóvá tette azokat is, akik azelőtt talán az utolsó csepp vérükig kitartottak volna tényleges vagy vélt igazuk mellett.*

A fejlődés hullámvonala azonban ismét eljuthat oda, hogy a tömegekben megsokasodnak azok, akik mindenben gondolkoznak, akiknek nagyobb egyéniségük, hogy úgy mondjam nagyobb szellemi súlyuk van. Ebben az esetben kérdés, hogy a tekintély elve tökéletes egységet és szervezettséget ad-e majd Németországnak? Jósolni azonban nehéz és hálátlan dolog, azért nem is feszegetjük tovább ezt a kérdést, bármennyire érdekes is, hiszen a politikai küzdelmek állandó problémáját veti elénk. A számszerű többségé legyen-e a hatalom vagy pedig a „pars potior et sanior” uralkodjék? Csak az a különös a tekintély uralkomnak németországi megvalósulásában, hogy éppen germán földön valósult meg ennyire tökéletesen, holott a germánokat általában individualista fajnak ismerjük. Igaz viszont hogy a „Führertum” megfelel annak az elvnek is, hogy nagy individumok vezessék a népet, de ellentmondásban van a többi egyéniség személyes szabadságával. *Diktátorok ellentmondás nélküli lelkes követése latin népek jellemvonása.* Valószínű azonban, hogy a német diktatura kialakulásával a világháború és a krízis okozta fáradság is hozzájárult. Mindenki elfáult a hosszú küzdelemben, tehát szívesen engedte magát erős férfiaktól vezetetni. Nem vizsgáljuk most azt, hogy ebben a vezetetésben mennyi az önkéntes alkalmazkodás a zseniális vezérhez és mennyi a vak alárendeltség a diktátor személyének.

7. *„Követeljük, hogy az állam kötelezze magát, hogy elsősorban állampolgárainak kereseti és életlehetőségeiről gondoskodik. Ha nem lenne lehetséges az államössznépességének ellátása, úgy az idegen nemzetekhez tartozók (nem-állampolgárok) kiutasítandók”*

Ennek a pontnak az éle természetesen elsősorban a bevándorolt zsidók ellen irányul. A szövegezésből azonban kiderül, hogy másokra is kiterjeszthető, miután itt világosan *nemzetről* („Nation”) van szó nem idegen *fajról*. Az idegen nemzet alatt valószínűleg a lengyeleket értették Hitlerék. Ha számba vesszük, mennyire szélsőséges volt a uralomhoz viszonyítva a nemzeti szocialista propaganda, nem lehetetlen hogy sokan a nemzeti szocialisták közül a keletporoszországi nemzetiségi kérdést olyan radikálisan vélték megoldani, mint ahogyan az a görögökkel történt Törökországban. Azóta azonban megkötötték a sokat emlegetett paktumot s mint az újságokban olvasni, a német-lengyel viszony egyre jobban elmélyül. Így hát alig hihető hogy Hitler más álláspontot foglal ma el ebben a kérdésben mint elődei, akiket pedig annyira támadtak éppen a keletporoszországi politika miatt.

Ami a programpont első mondatát illeti, azon egy kissé csodálkozunk kell. Nehezen képzelhető el ugyanis az állam, mint népjóléti intézmény. Az kétségtelen, hogy minden állam kormányát erkölcsi kötelesség terheli, hogy elkövessen minden lehetőt azért, hogy az állam polgárai előrehaladjanak úgy anyagilag, mint szellemileg. Azonban hogy az állam, mint olyan, ez az elvont fogalom arra legyen kötelezve, hogy polgáraitól *gondoskodjék*, — ezt nehezen tudjuk elképzelni. Ez legfeljebb valami abszolút tökéletes kollektívizmusban lenne *talán* megvalósítható, ahol minden állampolgár az államnak, mint közös és egyetlen családfenntartónak dolgozna; ennek folytán tőle is kapna mindent amire szüksége volna. Ebben az esetben az államnak logikus kötelessége lenne, hogy az állampolgárokról *gondoskodjék*, akik azonban itt már csak *alattvalók* lennének. Ez az állam azután veszedelmesen kezdene hasonlítani arra a falanszterre, amelyet oly plasztikusan vetített elénk Madách az Ember Tragédiájában.

A modern állam nem igen gondoskodik állampolgáraitól. Egyszerűen azért nem, mert erre képtelen. Olyan munkát végez csupán, amelyek a hosszú fejlődés folyamán — ameddig a mai állapotig eljutottuk, reáharultak. Az állam a polgárral szemben nem úgy szerepel, mint valamilyen családfenntartó, hanem mint harmadik személy, aki akár üzleteket köthet polgárával; aki az összes polgárok érdekében bizonyos funkciókat végez, amelyre ezek akár egyenként, akár összesen is képtelenek lennének, de amelyeket az állam hivatalsergével szépen ellát, anélküli, hogy ezekről a hivatalnokoktól is „gondoskodna”. Nem, ezeket épp úgy kezeli mint valamely magánvállalat a tisztviselőit. Megfizeti szolgálatukat. — A magáról és a családjáról való gondoskodás pedig az állampolgár kötelessége. Joga pedig, hogy úgy tegye ezt, ahogyan ő akarja. (Feltéve persze hogy nem túl a törvényes kereteken.) Ez a gondoskodás az élet hatalmas rugója is egyuttal. Enélkül, — ha megvalósulna a tökéletes állami gondolkodás, szintelen kishivatalnokok sűrű tömege lenne egy állam népe. — Azt kell azért hinnem, hogy ez a pont csak azt akarja jelenteni, hogy az új nemzeti szocialista német állam elsősorban

állampolgárai számára tegye lehetővé azt hogy megfelelően gondoskodhassanak magukról. Állampolgár alatt pedig itt a nemzeti-szocialista meghatározás szerint csakis tiszta németeket, árjakat szabad érteni. Aki nem árja, az ne élvezze az állam jóindulatát. Persze akármennyire is fontos a németek számára, hogy Németországban lehetőleg csak németek jussanak hozzá mindenhez, ezt a pontot nem tudják teljes mértékben keresztülvinni. Ez egyrészt a már elmondottakból következik, másrészt a nemzetközi forgalom kényszerítően fogja ezeket az elgondolásokat a gyakorlatban enyhíteni.

8. *„A nem-németek további bevándorlása megakadályozandó. Követeljük, hogy minden nem-német, aki 1914. augusztus 2-ika után vándorolt be Németország területére, kényszerítettessék a birodalom azonnali elhagyására..”*

Szintén antiszemita pont, amelyet alighanem elég alaposan keresztül is vitték, bár valószínűleg az élet itt is elvégezte a programon a maga korrektúráját. A *külföldi zsidók* és egyáltalában a *külföldiekkel* szemben ez a pont nehezen alkalmazható, mert súlyos rezerziókat vonna maga után.

Tekintettel arra, hogy a világon alig van olyan állam, ahol németek ne élneek, Németországnak nem lehet érdekében, hogy kellemetlenkedjen a külföldi állampolgároknak. Viszont azt az egyet nem lehet a németektől rossznéven venni, akár mennyire szélsőséges módon hangsúlyozzák is ki, hogy azt szeretnék, hogy Németország minél inkább a németeké legyen.

9. *„Minden állampolgárnak egyforma jogokkal és kötelességekkel kell bírnia..”*

Ennél a pontnál egy kissé idéznem kell a programhoz írt kommentárt. Azt mondja Rosenberg, hogy demokráciáról majd csak akkor lehet Németországban beszélni ha az előző pontok rendelkezései segítségével fajilag megtisztították a német népet. Ezt valószínűleg úgy kell érteni, hogy a lehetőség szerint eltávolították a zsidókat és a sterilizációs törvényt is nagy mértékben végrehajtották. Mert amint Rosenberg állítja, a németországi demokrácia addig, amíg Hitler nem került uralomra, csak abban állott, hogy a németeket mindenünnen kiszorították a zsidók; és azok a pártok, amelyek uralmon voltak egyenlőség helyett a legélesebb osztályharcot hirdették. Ami a zsidóság térfoglalását illeti, ezt nem akarom feszegetni. Valószínű, hogy mint általában mindenütt, a zsidóság bizonyos pozíciókat szalékarányának meg nem felelő nagyobb arányban birtokol, ami ugyan még nem lenne ok arra, hogy erőszakosan kellene ezt a konkurrenciát letörni. Hanem ami az osztályharcot illeti, ebben Rosenbergnak igaza van. A marxista pártok Németországban egyáltalán nem tudták megvalósítani ezt a programot és azt a demokráciát, amelyet maguk elé kitűztek. Kétségtelen, hogy ez is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy nem tudtak a feltörő nemzeti szocializmussal megbirkózni. Azonban Rosenberg is hibába esik, amikor kommentára további során azt mondja: *„a német népen belül nem szabad eltekintve természetes gazdasági és világnézeti harcoktól, elvi osztály-*

harcnak lennie" Ez csendes beismerése annak, hogy hiába szánták ezt a pontot az *osztályharc* megszüntetésére, *harcok* azért továbbra is lesznek. Teljesen mindegy azután, hogy milyen ez a harc. A világnézeti harc már ki is tört Németországban. Lájuk, hogy olyan mértékű kultúrharc indult meg, amilyenre nem volt még példa. De ennél is sokkal súlyosabb az a tétel, hogy természetes gazdasági harc *lehetséges*. Hát az osztályharc nem gazdasági harc? Ha pedig lehetséges, hogy abban az országban, ahol mindenkinek teljesen egyforma jogai és kötelességei vannak (persze mindig csak árjáról van szó) természetes gazdasági harc folyhassék, akkor óvhatatlan, hogy valamelyik fél tulsúlyba ne jusson. Ez pedig menthetetlenül egyenlőséget eredményez. Remélni kell, hogy a Hitler kormány ezen a ponton valamilyen módon segíteni fog s nem úgy oldja meg az osztályharcot, hogy egyszerűen elveszi a munkásoktól a sztrájkolás jogát, hanem ténylegesen keresztül is viszi az osztályok egyenjoguságát, ha ugyan ez egyáltalán megvalósítható. Göbbels német propaganda miniszter azt mondta, hogy a nemzeti-szocializmus a munkanélküliségi kérdés megoldásával áll és bukik. Ha sikerül neki leküzdeni a munkanélküliséget, akkor uralma biztos, ha nem, a mozgalom megbukott. A program 9-ik pontja hasonló ehhez. Ha sikerül megvalósítani, akkor még a nemzeti-szocializmus ellenségeit is elismerésre kényszeríti, ha nem, nagyon sokan távolodhatnak el a mozgalomtól, főleg a munkások közül, akik helyzetük lényeges javulását várták ennek a pontnak a tökéletes megvalósításától.

(Folytatása következik)